

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการใช้ตัวแบบภาพยนตร์ เพื่อเพิ่มพฤติกรรม การตั้งใจเรียนในห้องเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สังกัดนเรศวรระดับศึกษาระดับมัธยมศึกษา โดย มีสมมติฐานว่านักเรียนที่ดูภาพยนตร์ตัวแบบแสดงพฤติกรรมตั้งใจเรียนในห้องเรียนจะมีพฤติกรรม การตั้งใจเรียนในห้องเรียนเพิ่มมากกว่านักเรียนที่ไม่ได้ดูภาพยนตร์ตัวแบบ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่าค่าเฉลี่ยของจำนวนร้อยละของพฤติกรรมตั้งใจเรียนในห้องเรียนในระยะระหว่างทดลอง และระยะติดตามผลของนักเรียนในกลุ่มทดลองสูงกว่าค่าเฉลี่ยของจำนวนร้อยละของนักเรียนในกลุ่ม ควบคุม แสดงว่าการให้ตัวแบบภาพยนตร์สามารถเพิ่มพฤติกรรมตั้งใจเรียนในห้องเรียนได้ ดัง แสดงในตารางที่ 1 และรูปที่ 1-11 ในบทที่ 3

การที่ตัวแบบภาพยนตร์ช่วยเพิ่มพฤติกรรมตั้งใจเรียนในห้องเรียนอาจเป็นผลจาก ลักษณะของตัวแบบในภาพยนตร์ที่แสดงพฤติกรรมตั้งใจเรียนในห้องเรียนมีความคล้ายคลึงกับ นักเรียนในกลุ่มทดลองในด้านต่าง ๆ คือ เพศ และอายุเฉลี่ยของตัวแบบในภาพยนตร์ ซึ่งอาซารอฟ และเมเยอร์ (Azaroff and Mayer 1977 : 191) และบาลวิน (Balwin 1981 : 196) กล่าวว่าตัวแบบที่มีเพศ และอายุใกล้เคียงกับผู้สังเกต จะทำให้ผู้สังเกตเกิดการตั้งใจสังเกตพฤติกรรม และเลียนแบบพฤติกรรมได้ดีขึ้น โดยการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้สร้างตัวแบบที่มีเพศเดียวกัน คือเป็น เพศหญิง ในขณะที่เรียนวิชาภาษาไทย และอายุใกล้เคียงคือ 5 ปี 8 เดือนครึ่ง ซึ่งทำให้เด็กในกลุ่ม ทดลองตั้งใจสังเกตพฤติกรรมดีขึ้น และทำให้เลียนแบบพฤติกรรมตั้งใจเรียนในห้องเรียนมากขึ้น (Bandura 1969 : 136, 1977 : 24-25)

นอกจากลักษณะของตัวแบบและสภาพการณ์ของตัวแบบในภาพยนตร์ที่คล้ายคลึงกับนักเรียน ที่มีผลทำให้เด็กเลียนแบบพฤติกรรมตั้งใจเรียนในห้องเรียนเพิ่มขึ้น ก็อาจเป็นผลเนื่องจากการแสดง พฤติกรรมง่าย ๆ และชัดเจน อีกทั้งมีตัวแบบจำนวนมาก และให้ดูหลายๆ ครั้ง ซึ่งพฤติกรรมของตัวแบบใน การทดลองครั้งนี้ยังเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกอย่างง่าย ๆ คือการยกมือเพื่อตอบคำถามครูหรือเพื่อถาม คำถามเมื่อมีปัญหาสงสัยหรือไม่เข้าใจในบทเรียน การอ่านตามครู การร่วมกิจกรรมและการทำแบบ ฝึกหัดโดยถ่ายทำกับตัวแบบ จำนวน 24 คน และให้นักเรียนในกลุ่มทดลองดูภาพยนตร์ตัวแบบติดต่อกัน

เป็นระยะเวลา 2 สัปดาห์ โดยดูภาพยนตร์ตัวแบบวันละ 1 เรื่อง สัปดาห์ละ 4 เรื่อง และใน สัปดาห์ที่สี่งให้ดูภาพยนตร์ตัวแบบนั้นซ้ำอีกครึ่งหนึ่ง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของแบนดูรา (Bandura 1977 : 24-25) ที่ว่าพฤติกรรมของตัวแบบที่ให้ผู้สังเกต สังเกตและเลียนแบบจะต้องไม่ซับซ้อน (complexity) และการให้ตัวแบบหลายตัวแบบแก่ผู้สังเกต จะทำให้ผู้สังเกตเห็นพฤติกรรม ตัวแบบได้ชัดเจนกว่าการให้ตัวแบบเพียงตัวแบบเดียว (Bandura and Menlove 1968 : 99-108) ประกอบกับการให้ดูตัวแบบซ้ำกันหลาย ๆ ครั้ง ทำให้ผู้สังเกตสามารถสังเกตและจดจำพฤติกรรม ของตัวแบบได้ดีขึ้น (Bandura 1977 : 24-25)

ในการสร้างภาพยนตร์ตัวแบบที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ ยังเน้นที่ตัวแบบแสดงพฤติกรรม การตั้งใจเรียนแล้วได้รับการเสริมแรงจากครูผู้สอน เนื่องจากการได้เห็นผลกรรมที่ตัวแบบได้รับ หลังจากแสดงพฤติกรรมโดยเฉพาะเป็นผลกรรมที่เป็นที่พึงพอใจ ย่อมจะทำให้ผู้สังเกตเลียนแบบ พฤติกรรมนั้น โดยผู้สังเกตคาดหวังว่าจะได้รับผลจากการแสดงพฤติกรรมเช่นเดียวกับตัวแบบ (Bandura 1977 : 28-29, 66; Blackham and Silberman 1975 : 55-56) และ ประการสำคัญคือนักเรียนในกลุ่มทดลองเลียนแบบพฤติกรรมตัวแบบโดยการแสดงพฤติกรรมการตั้งใจ เรียนในห้องเรียนแล้ว จะได้รับการเสริมแรงจากครูผู้สอนเช่นเดียวกับที่ตัวแบบในภาพยนตร์ได้รับ อันจะเป็นผลให้นักเรียนในกลุ่มทดลองแสดงพฤติกรรมการตั้งใจเรียนในห้องเรียนมากขึ้น ซึ่งใน ทฤษฎีการเรียนรู้กล่าวว่าผู้สังเกตจะแสดงพฤติกรรมที่ได้รับการเสริมแรงหรือรางวัลมากกว่าได้รับ การลงโทษ หรือไม่ได้รับผลกรรมใด (Bandura 1977 : 28)

เมื่อพิจารณาในระยะติดตามผล พบว่ากลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของจำนวนร้อยละของพฤติกรรม การตั้งใจเรียนในห้องเรียนไม่แตกต่างจากค่าเฉลี่ยของจำนวนร้อยละในระยะระหว่างทดลอง โดย นักเรียนคนที่ 2 คนที่ 4 และคนที่ 5 ของกลุ่มทดลอง มีค่าเฉลี่ยของจำนวนร้อยละของพฤติกรรมการ ตั้งใจเรียนในระยะติดตามผลสูงกว่าค่าเฉลี่ยของจำนวนร้อยละในระยะระหว่างทดลอง ในขณะที่ นักเรียนคนที่ 1 และคนที่ 3 มีค่าเฉลี่ยของจำนวนร้อยละต่ำกว่าในระยะระหว่างทดลอง ทั้งนี้อาจ เป็นผลเนื่องจากความคาดหวังของการได้รับการเสริมแรง ซึ่งแบนดูรา (Bandura 1977 : 22) กล่าวว่าความคาดหวังว่าจะได้รับการเสริมแรงทำให้พฤติกรรมคงอยู่ นักเรียนคนที่ 2 คนที่ 4 และคนที่ 5 อาจมีความคาดหวังไม่ลดลง ส่วนนักเรียนคนที่ 1 และคนที่ 3 มีความคาดหวังลดลง

สำหรับข้อมูลของนักเรียนในกลุ่มควบคุม พบว่าค่าเฉลี่ยของจำนวนร้อยละของพฤติกรรม การตั้งใจเรียนในห้องเรียนในระหว่างทดลองสูงกว่าค่าเฉลี่ยของจำนวนร้อยละในระยะก่อน ทดลอง แสดงว่านักเรียนในกลุ่มทดลองมีพฤติกรรมตั้งใจเรียนในห้องเรียนเพิ่มขึ้นเช่นเดียวกับ นักเรียนในกลุ่มทดลอง โดยการแสดงพฤติกรรมตั้งใจเรียนในห้องเรียนมีลักษณะเพิ่มขึ้นอย่าง ช้า ๆ คือเพิ่มจากค่าเฉลี่ยในระยะก่อนทดลองจาก 6.93 เป็น 16.67 ในครั้งที่หนึ่งของระยะ ระหว่างทดลอง และเป็น 25.67 ในครั้งที่สองของระยะระหว่างทดลอง การที่นักเรียนในกลุ่ม ควบคุมมีพฤติกรรมตั้งใจเรียนในห้องเรียนเพิ่มขึ้นอาจเป็นผลจากการเห็นเพื่อนนักเรียนในกลุ่ม ทดลองในห้องเรียนเดียวกันแสดงพฤติกรรมตั้งใจเรียนในห้องเรียนและได้รับการเสริมแรงจาก ครูผู้สอน นักเรียนในกลุ่มควบคุมจึงแสดงพฤติกรรมตั้งใจเรียนในห้องเรียนเลียนแบบพฤติกรรม ของตัวแบบที่เป็นเพื่อนนักเรียน และการแสดงพฤติกรรมตั้งใจเรียนในห้องเรียนของนักเรียนใน กลุ่มควบคุมยังได้รับการเสริมแรงจากครูผู้สอนเช่นกัน เป็นเหตุให้นักเรียนในกลุ่มควบคุมแสดงพฤติกรรม การตั้งใจเรียนในห้องเรียนเพิ่มขึ้น ซึ่งการไม่สามารถแยกกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมออกจากกันได้จึง เป็นจุดอ่อนของการวิจัยครั้งนี้

จากข้อมูลในระยะติดตามผลพบว่านักเรียนทุกคนในกลุ่มควบคุมยังคงมีค่าเฉลี่ยจำนวนร้อยละ ของพฤติกรรมตั้งใจเรียนในห้องเรียนสูงกว่าค่าเฉลี่ยจำนวนร้อยละในระยะระหว่างทดลอง แสดง ว่านักเรียนทุกคนในกลุ่มควบคุมยังคงมีพฤติกรรมตั้งใจเรียนในห้องเรียนเพิ่มขึ้นในระยะติดตามผล ซึ่งอาจอธิบายได้ว่า การกระตุ้นให้นักเรียนมีพฤติกรรมตั้งใจเรียนในการเรียนรู้จะทำให้นักเรียนสามารถ เข้าใจบทเรียนได้ดีขึ้น และการเข้าใจบทเรียนทำให้นักเรียนเกิดความพึงพอใจในตนเอง และมีแนว โนม์ที่จะมีพฤติกรรมตั้งใจเรียนในการเรียนรู้ต่อไป (Goodenough and Tyler 1959 : 269; Gambrell 1981 : 277)

การวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับการวิจัยของไวน์ (Wine 1971 cited by Oneil 1978 : 64) ที่ทำการศึกษาเกี่ยวกับนักเรียนที่มีความวิตกกังวลในการสอบ โดยให้ดูภาพยนตร์ตัวแบบแสดงพฤติกรรม การตั้งใจทำข้อสอบร่วมกับการฝึกการตั้งใจทำข้อสอบภายหลังการดูภาพยนตร์ตัวแบบ พบว่าการให้ ดูภาพยนตร์ตัวแบบร่วมกับการฝึกการตั้งใจทำข้อสอบ สามารถเพิ่มพฤติกรรมตั้งใจทำข้อสอบให้ กับนักเรียนได้ และการวิจัยของกิลเบิร์ตและคณะ (Grilbert et al. 1982 : 186-193)

ที่ศึกษากับเด็กที่ป่วยเป็นโรคเบาหวาน เพื่อเพิ่มทักษะในการคิดจินตนาการให้ตนเอง โดยให้ดูภาพยนตร์
ตัวแบบแสดงพฤติกรรมการคิดจินตนาการให้ตนเอง ร่วมกับการฝึกการคิดจินตนาการให้ตนเองภายหลังการดู
ภาพยนตร์ตัวแบบ สามารถเพิ่มทักษะในการคิดจินตนาการให้ตนเองได้

จากผลการวิจัยครั้งนี้จึงอาจสรุปได้ว่าตัวแบบภาพยนตร์มีผลทำให้พฤติกรรมการตั้งใจเรียน
ในห้องเรียนเพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย